

ცნობის ფურცელი

სურათებიანი დამატება

მაგისტრის № 296.

კვირა, 6 მაისი 1906 წ.

მაგისტრის № 2752.

„ბარბანი“

(ბერანდელი)

დღე და დღე „ბარბანი“
პარიზელებს ატლებს შიშში
და მეტ თვითონ სწავლად
მიბრახუნებს უფროს ძირში!

ოხ, კაწუმი, მომსვენე,
კარგად ვიცი, რასთვის სცემ,
ვიცი, ვიცი, რატა კეფან,
ან ბრძანებს რას კადანცემ!

შე წუწულო, ჩემო მუხა
ერთგვარ შიშით შენს სწავლ
და ფრთებს შლის, რომ კაფრანდეს
შორს, შორს შენგან სიღმე განზე.

თავი მინდა დავივიწყო
შე ბახუნში ცოტა ხანი,
ოხ, მშვიდობით, ჩემო ჯიჟი,
ჩუ, აგერ სცემს „ბარბანი“

შე კი როგორ ვუძღვროდი
ძმობას და ერთობას
და ჩემს თვალ-წინ „ბარბანს“
ძმა შეაკლა ტანჯულს ძმის!

მასსოვს კარგად, ნაზილეონს
ის რა რატად მისახურება,
ტახტის ირგვლივ სიპართლეკს
„როზეთი“ მაღლა ახტუნება.

ჩვენშიც, რა წამს გათენდება,
„ბარბანიც“ მუის დაუკრავს,
უკრავს ცრუო, უკრავს ჭაგენე,
უკრავს ვისაც კადუკრავს!

იქ მომკვლარა ადუტანტი,
„ბარბანი“ სცემს სფლავზე
და მაშინც არა სცნება,
რის ტუსადი მიხევათ ეზაზე?

სწორე ვითხრათ და გულწრფელად:
ჩვენ გვატყებთ ხანი, „ლერტა“
და რომი ეფეითონ, ვიტყვით იუსს:
ფელდფეხელი პრეზიდენტი!

დღე და დღე „ბარბანი“
პარიზელებს ატლებს შიშში
და მეტ თვითონ სწავლად
მიბრახუნებს უფროს ძირში!

ი. ივლიშვილი.

ს ა ლ დ ა თ ი

(სურათი გულზე მუშის ცხოვრებას)

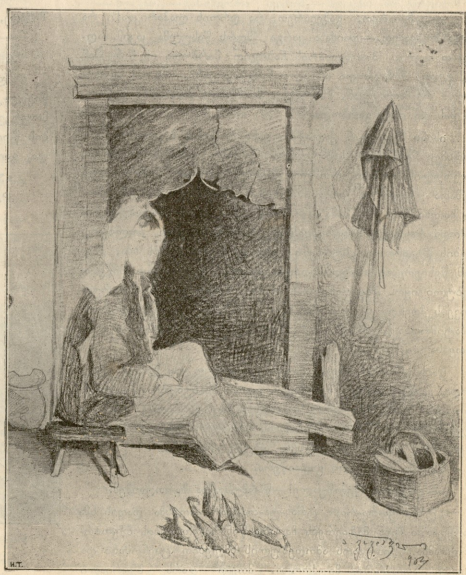
(დასასრული *)

მეორე დღეს დილა აღრინად გამოუარა ბართლომემ
ქალენს, რომლებიც მოუთმენლად ელოდნენ მას. სმსონი
ჯერ გათენებულეც არ იყო, რომ წვიდა. ბართლომემ სიცი-
ლით შემოიღო კარები, თითქოს ქორწილში მიდისო; სახე
გაბრწყინებული და გამოცოცხლებული ჰქონდა და თავიე-
ბურის მშვიდობიანის და კეთილის თვალგებით გამოიკვირე-
ბოდა.

— დამავიანდა გონია პაწიო? — სთქვა მან დიანახა თუ
არა, აქარებული ქალები.

— დამავიანდა აბა რაი, ბაბაე. მე რომ შენი ამბავი ვიცი,
ერთ საათს დამოწმებს მუწუნდობო.

— მგოს მართალს ჩივი, კაკი, მედა ჩემმა ღმერთმა, ისე
ლუწოწმე ღუქის ბიქს ყორიფელი, ფარაც კი ღუწურე

ს. ასკანა. — ბუხართან.

მალიქი თუ მევიდეს, მიეცი მეოქი, რომე ახლავე რომ
მოვკტე, ყორიფელი რიგზე წვიე, — გაიცინა ბართლომემ.

* იხ. „დამატება“, № 294.

— ეე, ხომ გითხარი... ფატი, ამა ჩქარა, ჩქარა!
 ფატიმ დაკეტა კარი და უკანასკნელი ჩამოვიდა კიბეზე.
 ყველამ გასწიეს ქალაქისკენ. ფატის რაღაც გამოურკვეველი
 სევდა ეხატებოდა სახეზე, თუმცა თვალები ცხოვლად მო-

ბახმარო. — ჩაღვადრები.

ლოდნით უელავდა. მან ერთი კიდე მიიხედა სახლისკენ.
 — რა ცხა ღმეკარკა მგონია, გული შინ მრგება, — დაი-
 ლაპარაკი იმან.

— მე რაცა ვიშინე მგონია, — სთქვა დაფიქრებით ბა-
 თლომემ, — ასე კი გუნებაზე კი ხანია აღარ გყარფილვარ.
 ხუმრობა იმენი კაცი რომ გამუშუვან და გაანთავისუფლონ
 დღეს?!

— გამეირათ, გამეირათ, რა დროის ლაპარაკია... რა
 ნელა მოხვალთ. — დაიძახა კარგა შორის მარხულმა კაციმ. აღ-
 შფოთებული, მოუსვენარის ნაბიჯით წახიდა ის წინ წინ
 დაქვემდებარებული თავის თანამგზავრებზე, მგვრამ მოიხე-
 დავდა თუ არა უკან, მსწრაფად მორბოდა მამასთან, ეკერო-
 და მას და ისევე გარბოდა.

ისინი შევიდნენ ქალაქში. განიერ ქუჩის ბოლოში, შო-
 რიდამევე გამოჩნდა საპატრონოს შენობა, გარშემოვლებული
 ფიქრების დობით, რომლის დაყოლებით დიდ ქუჩაში იდგა
 მუშათა ჯგუფი და ყოვლის მხრიდან ემატებოდა და ემატებო-
 და ხალხი: ქალი, მამაკაცი, ბავშვები და მოხუცებულები.
 ისინი რაღაც გამოურკვეველი გუგუნე, ძახილი, პოლიციე-
 ლების სტენვა და „სტარანიკების“ ცხენების ფეხის ხმა, მაგ-
 რამ წესიერებას არაფერი არ არღვევდა. ყველაფერი მიწე-
 რებული იყო. მზე თანდათან იწყებდა ზევით და უხე-შხიარულ
 სხივებს ჰყენდა ყველაფერს: ხალხს, საშინელ და ჩაბნელებულ
 საპატრონოსს, კოხტა სახლებს-და ეკლესიის მოვლვარე გუმ-
 ბათებსაც.

განსაზარის რკვა. დღეს კვირა იყო და წირვა იწყე-
 ბოდა. ბრწყინვალედ შემოსილი დღვის მსახურები იწყებდნენ
 ლოცვას იმის სახსოვრად და საღივებლად, ვინც მომეთა
 სიკვარული და სიმატლისათვის სამსახური უანდერძა ქვეყ-
 ნისკობას, ვინც თავი დასაღო უბედურათათვის.
 ხალხმა პირჯვარი გადაიწერა.

— ღმერთო შემიწყალე! — წარმოსთქვა ბართლომემ.
 ტრახ-ტარა-რა, ტრახ-ტარა-რა! — მოისმა დადის ხმა
 და ქუჩაში ჩვენ მგზავრებს ჩაუვარა წინ საღივებლების მწყობრ-
 მა რაზმმა. წინ ჯარის ამოღებულის ხმლებით ცხენისანი და
 ქვეითი აფიცრები მიუძღვოდა. მივლ ჯარს ბუკრილი
 აქაქონდა მზის ცქრილა შეუჭნე თავიანთ ლაპლაპა თოფი-
 რალით, ოკრომკელით და ახალგაზრდობით. ხალხი შემფოთდა
 შეინძრა.

— ნეტა, გიორგი თუ ურევია შითა, გიორგი დეინახე?
 მე ვერ დეინახე. — წასწურულა აღღვებულმა კაციმ ფატის,

რომელიც ცოცხალ-შევიდარი, გავითრებული მიუბრუნდა
 ბართლომეს.

— რას იზენ ნეტა, ისვრინა?
 — აჰ, რა ლაპარაკობ, რავა ისვრინა, შესაშინებლად
 შეიყვანეს. — ცოცხალი მღვდლვარება დაეტყო ბართლომესაც.

— ოჰ, თქვენი სახსენებელი გაწყულს, რამდენს დაბოცენ!
 — დილაპარაკა ვილაქამ.

— რას ამბობ, მართლა ესვრინა გვონა? — უპასუხა მე-
 ორე ხმამ.

— ვიმე, იქინვია გიორგი, დეინახე, ბაბავ, დეინახე...
 ფატი რაღა მეშველება?! დიკენესა კაციმ და უცებ გულ-
 ამოსკენით ატარდა.

— კაი, ბაბავ კაი, რა უყუთ ახლა, სირცხვილია. ხომ
 გეოგნე, არ ცხვრინაო. — ბათლომემ მოხვია ქალს ბეჭებზე
 ხელი და ხალხთან ერთად სამივემ წინ წაიწია.

ჯარმა გაარღვია ხალხი და საპატრონოს დიდ ქუჩართან
 ჩამწყვიტა. დაგი მიწინარდა, ხალხმა სული განაბა. გაჩუმდა,
 ერთ წამს ყველაფერი მიუქვდა; მხოლოდ ზარები მრავალ
 ნაირის შესამებულის ხმებით ისევე იწყებდა ხალხს სალოცა-
 ვად-საუკუნო სიკაცხლის მოსაპოვებლად.

— დაიშლენით, თორემ გესყითო! — დაიგრგინა სიერ-
 ცეში აფიცრის ხმამ.

— გაანთავისუფლეთ დაპატრონებული მუშები და დავი-
 შლენით! — დაიგრილა ხალხმა.

— გაანთავისუფლეთ, გაანთავისუფლეთ, დავიშლენით! —
 ყვიროდა ყველა, დიდი, პატარა ქალი და მამაკაცი. მოისმა
 ყირინი. ხალხი აღღვებულნი, ამოპოქრებული, მრისხანედ მი-
 წია კედლისკენ.

აფიცრის ხმა გრგინავდა...
 — ვიმე, ბაბავ, გიორგიმეც გახახარა თოფი. შეხედე,
 შეხედე, ბაბავ, — კანკალით დიკენესა ჩუმად კაციმ.

— სუ, სუ, ბაბავ, შეიკაი, ხალხს აშინებენ...
 ეკლესიის ზარები რგვდა და რგვდა მიწოდებას.

„ღუშუ!“ დაიგრილა თოფების ხმამ, მოისმა ქალების
 წივილი-კივილი, ბაშვების შეშინებული ღრიალი, რაღაც გა-
 მოურკვეველი გუგუნე, წყვეა-ღანღვა, ყახახების მითრახე-
 ბის წრიალი. ყველაფერი აირ-დაიარია, შემფოთდა, აყაყან-
 და, გაიქცა...

„ღუშუ“.
 კაციმ ველარ მოასწრო მოტრილემბა, რაღაც ცხელი

ნავამარი. — სიმინდის ქურჩანა.

შეშხაპუნა ხელზე, ის ინსტიქტიურად დაიხარა ძირს და სწო-
 რედ თავის ფეხებთან ბათლომეს დიდრონი, ლურჯი, კეთი-
 ლი თვალები დაინახა, რომლებიც სიყვარულით მისჩერებო-
 დნენ მას.

— ბაბაე!—დაიკვილა კაციმ,—ფატი, მიწვეულ მოკლეს... მაგრამ ფატი რაც ძალი და ღონე ჰქონდა მიზობდა ზევით, სადაც რამოდენიმე ლურჯ-პერანგა კაცი ერთად დაწვეწნა ტყვისა.

ხალხი მიიფანტ-მოიფანტა, დიშვალა. „ტრახ-ტრა-რა-რა, ტრახ-ტრა-რა-რა“; მოისმა ისევ ისე მწყობარი დაფის ხმა და ჯარმა, როგორც მოსელისის, ისევ ისე მწყობრად და ბრწყინვალედ ჩაიარა თავის იფიცების წინამძღოლობით. ისმოდა მხოლოდ ქალების ტირილი, დაკრილების კენესა. გაჩნდა საცაყეები, მეგოვებები. ზარის ხმა უკანასკნელად დაიწყიალა მოწოდება აჭერში; სადაც ახლის მოისმა მატარებლის ქშინვით სრიალი და ყველაფერი მიწყნარდა.

სამწუხარო საღამო იყო ფატისათვის ეს კვირა საღამო. ჩამავალი მზე ირიბად იტყობოდა პაწია ფანჯრიდან სველიან ოთახში და ჰფენდა მიწქაღ სხვებს ტახტზე გულ-აღმა დასვენებულ, საუკუნო ძილთ დაძინებულ იმის მეგობარს, საყვარელ-ძვირფასს შეუღლეს.

ღიად, სამსონი ვეღარ ადგებოდა აწი და ისეთის გატაცებით, როგორც წუხელ საღამოს, ვერასოდეს ვეღარ იტყოდა სიტყვას, ვეღარ შეხედდავდა ფატის ისეთის სიყვარულის გრანობით გაშუქებულის თვალბით. იმისი პირი საუკუნოდ მოკუმული იყო, გულში გაჩერებული, ხელები ცივი, ცივი...
 „რეხა, რეხა, რაფერი მოხდა იმ რამდენიმე წუთში... იყო კაცი, იყო იმის ღიმილი, ხმა, თბილი იყო და ახლა აღარ არის... რეხა, რეხა... რაფერ?...“ იმეორებდა ფატი მეთათსე ჯერ ზანც გულში და ტახტთან მიმჯდარი, გაქვავებული, მღუმარედ დაკურებდა თავის მუდლის პატოისან სახეს. ის ან სტიროდა, არ მოსტყამდა და ამით ცოტა არ იყოს ანკვიფრებდა მეორე მხარეს მჯდარ რამდენიმე ქალს, რომელნიც სამგლოვიარო შავებს ჰკერავდნენ და ჩურჩულობდნენ.

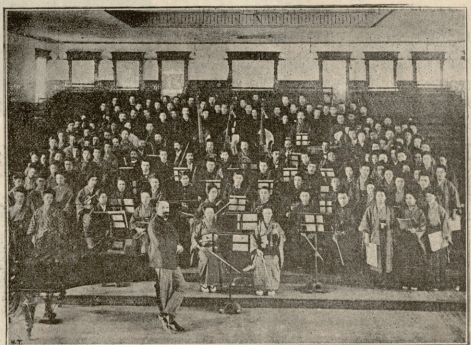
კარები გაიღო და ოთახში ტარიელ და კაკი შემოვიდნენ; ორივენი მივიდნენ ცხედათან და დახედეს. ტარიელს შეკვრის ფერი ღვდა ნაგარდ ფატი გააოცო უფრო კაკიმ, მისმა დაწყნარებულმა, გამოურკვეველმა მოძრაობამ და ამავე დროს უშინებლად და გაჩერებულმა, უხარო თვალბებმა. ტარიელმა მიწოლა სკამი და დაჯდა ფატისთან. კაკიმ იო ოდნე გადახედა თავის მეგობარს და ნელის გამოურკვეველის ნაბიჯით გვერდ-ვევრდათ წვიდა სულ ბოლო კუთხეში, ჩამოჯდა ტახტზე და დაიწყო იქით-აქით უახროდ ტყრა.

— ომეითო ჩემო! რა დღეობართა?... კაკი!—დეუძახა მის ფატიმ. კაკიმ პაწაწკინა ბავშვივით მოაბრუნა თავი, რაღაც უახროდ გილიძა, თითქოს ტარიელს აპირესო, აათამაშა შემყობალი ბავებენი და ისევ ისევ უახროდ მიიხედა ქალებისაკენ. ქალები იმ წამშივე მისცივედნენ ახალგაზრდა ქალს. ფატიც წამოიწია.

- ღიებთუე, ასეა დილას აქეთ.—უთხრა მის მკვდრის მხით ტარიელმა?
- მოკტა?
- ახლა დლია სული და იგი იყო წამივედით.
- მერე?
- მერე, აფერი. ვერც კი შეატყო მგონია. აფერს არ ჩივია, სანამდი საავთმყოფოში მივიყვანდით არ იქნა ვერაფრით ვერ მუკლდით, მერე კრილობები რომ შუულები ასეა, აღარც მიჰკარებია.
- საცოდელი ბართლომე!..
- ავი რომ ასე დარჩეს...—სოქვა ტარიელმა წამებულის მხით, ყრუდ. გაკვირვებული ფატი ერთ წუთს დაატყერდა მას,

მერევე მიბრუნა პირი თავის ქმრისაკენ და ისევ ისე გაქვავებულივით დაუწყო მღუმარედ ტყრა.

— ამას მე წვეყევან შინ და დავაწვენ, ავით არის,—სოქვა ერთმა ქალმა და მოჰკიდა კაკის ხელი.—ამას წვეყევან და

ტოკოს სამუსიკო აკადემიის წევრნი.

ლაგენტის გამოგზავნი, ხუცესს მიეყვანს და მოგებმარება ყორიფელზე, ქაიხოსრო და სოლომონაიც აპირობდენ მოსლას...

— ხუცესს,—განიმეორა ფატიმ,—ხუცესი არ ყოფილა იქინე, ჩემი ქმარი რომ მოკლეს. ხუცესი წირვად იდგა... რევედენ იმ დროს...—თითქოს თავისთვის ჩაილაპარაკა მან თავის ქვეით.

— წამდი, კაკი, შეილი, წამდი,—ქალმა გამოსწია კაკი, მაგრამ ის მიმდინ იჯდა გაშუქებული და ადგილიდან არ იძვროდა.

ქალბომა დაუწყეს ხვეწნა კაკის, რომ წაყოლოდა, ძალითაც მონდომეს წამოყენება და ასწიეს, მაგრამ არ იქნა, ვერ დასძრეს. კაკი არავითარ ყურადღებას არ აქცევდა არაფრის, მაგრად იჯდა და უახროდ იტყობოდა იქით აქეთ.

— წადი, კაკი, შენი ქირიმე, წადი, აღეკა, წაყვი ელი-საბედს, რა ვეძი თახლა...—ფატი აღვა მივიდა თავის მეგობართან და სიყვარულით მოხვია ხელები კისერზე.

— ვაიი!...—მოისმა ამ დროს კაკის საშინელი, გულსაკლავი წივილი. ის სწრაფად გამოუსტლტა ფატის ხელბებს ქვეშ, რაც ძალი და ღონე ჰქონდა, გაჰქანდა და ტარიელის ფეხებთან ჩატყქდა, საცოდავად, უშეწოდ მოიკურტა და ჩამალა თავი იმის მუხლებში.

ერთბაზოდ ყველად კარბისაკენ მიიხედა. იქ იდგა სალდათი. გოარგი განკვიფრებული და შემერთალი იქით-აქით იყურებოდა. ტყობოდა, არ ევლოდა ამ ნაირ სურათის ნახვისა.

ერთ წამს ფატი შესწერებოდა თავის საყვარელ ძმას, რომელიც ისე ძალიან ჰგვოდა მას ამ წუთში, თითქოს უნდოდა, რაღაც ანგარიში მიეცა თავის თავისთვის. ქალმა სწრაფად გადახედა ტარიელის ფეხებთან აკანკლებულ-ათრობილებულ კაკის, რომელსაც ამაოდ ამწვოდებდა თვალცრემლიანი ტარიელ, გადახედა ავრთვეე უძრავად მდებარე ქმარს და ერთ თვალის დახამამამებაში გაფითრებული მივირდა მას ხელბდაწვეული, ყვირილით.

— წადი, წადი აქედან, დეიკარგე... შენ ჩემი ძმაი კი არ ხარ, შენ ჩემი მჭირი ხარ... ჩემი, შეილის მამის მკვლელია...

შებედე ვინ წევს შენი ხელით მკვდარი. შენი წყალობით აღარ დასკოლდა არც შვილის ნახვა, არც ამხანაგების დახსნა... ამას ხელავე, ამ ქალს, შენ საცოლოს? მარტუაი მაგის ჭემაჲ კი არ მოგიკლავენ დღეს, მაგიც მკვდარია შენი ხელით. ხელავე რავე კანკალობს, რავე ფართხალობს ჩიტხავით... წაღი, წაღი, არ დამენახო... შენ იქნენი აიყვი... ხელი სისხლით გაქ შედებოილო...

ქალები მისცივიდნენ ფატის. სალ-დითი ერთ წუთს შეიკუმინდა, მიიხედ-მოიხედა, მოტრიალდა უკან ქდა სირბი-ლით დემუვა კიბეზე.

ნინო ნაკაშიძე.

რე პინდა რიხხან-

რა განდა ჩემგან? რას შეითხავ: რათა ვლერი ცრემლსა მღუღარეს? გე ჩემი საიღუმლია, ნუღარ მსუფითებ მწუსარეს!

არ ძაღკამს ჩემი ნუგუმი, არც ველი თანგრანთასას! ამოვ სცდები, დაეცე ამ საიღუმლის ცნობას!

მიღვანდა დაბრმავებულა გე შენი ჩლუნგი გონება, რომ აღარ გახსოვს წარსული და აღარც მოგატონდება!

თუ განდა, გეტყვი, რაც ქეფნის ჩემს უმედი ცხოვრებას: ჟანი და დონე დავლიე, ვერ მოერწი შენსა მინებას!

შენ არ იუფი წასრულში, მინგრეული სახლს და ბინას, აღარ გეარჩენდი თუასში აღარც ჟამს, აღარც ბინას!

დამიწიოვე ობლები, არ გვიარაღლები მტარალსა, აწ რაღას შეითხავ, რა განდა ბედისკან განწირალსა?

კნ. ნინო ორბელიანი.

ს. შინგრა გ. მ. ტ.

რ. ი. ოსმარა შინგრა 1905

„მუღის თავზე სახარების კითხვა“.

ს. შინგრა გ. მ. ტ.

რ. ი. ოსმარა შინგრა 1905

აღარ ვაკერებებ ახალ „მუღდრეს“, მგონია აღარ დამუღდრეს.

რედაქტორ-გამომცემელი ალ. მ. ჯაბაძე